

Leszek Grabowski

**Dawne przedmieścia Krakowa ulatująca
przeszłość. Część LXXVII.**

Wesoła, Jugowice, Łęg, Bińczyce, Krzesławice i Mogiła.

Kraków 2018

Leszek Grabowski

**Dawne przedmieścia Krakowa ulatująca
przeszłość. Część LXXVII.**

Wesoła, Jugowice, Łęg, Bieńczyce, Krzesławice i Mogiła.

Kraków 29.08.2018

**Na prawach rękopisu
© Copyright by Leszek Grabowski
Kraków 2018**

Spis Treści

0.	Wstęp	4 - 13
I.	Wesoła	14 - 29
II.	Jugowice	30 - 35
III.	Łęg	35 - 38
IV.	Bieńczyce	39 - 50
V.	Krzestawice	51 - 52
VI.	Mogiła	53 - 80

Załącznik. Moje opracowania dostępne w zasobach Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej (www.mbc.malopolska.pl) i Europeany (www.europeana.eu) oraz publikacje prasowe i audycje radiowe z moim udziałem	81 - 100
--	----------

Fot. nr 1. Z Adamem Gryczyńskim z NCK (z lewej) oraz Jerzym Kujawskim – „Szpinakiem” podczas rekonesansu po nowohuckich wsiach w dniu 21.07.2018 – tu przed chałupą przy ulicy Powiatowej 12 w Mogiła.

0. Wstęp

Zdjęcia do LXXVII (77) części z cyklu: „Dawne przedmieścia Krakowa – ulatująca przeszłość” powstały pod koniec lipca tego roku. Były one wykonywane na terenach: Wesołej (rozdział I – fot. nr: 6-37), dawnej VI dzielnicy Krakowa Wielkiego Krakowa, Jugowic – dzielnicy XXIV, włączonej w obręb miasta w roku 1941 (rozdział II – fot. nr: 38-49), podobnie jak Łęg, tworzący wówczas dzielnicę XLV (rozdział III – fot. nr: 50-55), oraz Bieńczyc (rozdział IV – fot. nr: 56-79), Krzesławic (rozdział V – fot. nr: 80-83) i Mogiły (rozdział VI – fot. nr: 84-139) – te trzy ostatnie wsie zostały wcielone do utworzonej w roku 1951 dzielnicy VI. - Nowa Huta, odpowiednio jako: LIV, LVIII i LIII dzielnice katastralne.

To opracowanie czy raczej album ze zdjęciami istniejących jeszcze w granicach administracyjnych Krakowa starych chałup i innych obiektów tradycyjnych zagród, których datowanie można określić głównie na okres nawet od połowy XIX wieku po początek wieku XX, choć sporadycznie zostały w nim też ujęte domy międzywojenne, jest pokłosiem narady odbytej w UMK Kraków w dniu 19.07.2017. W spotkaniu tym, zwołanym z inicjatywy Pani Małgorzaty Jantos, krakowskiej radnej i przewodniczącej OKRK, wzięli udział m.in.: wysoką rangą urzędnicy UMK, z Paniąmi Katarzyną Olesiak, Dyr. Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK, występującą z ramienia V-ce Prezydenta Pana Andrzeja Kuliga i Katarzyną Gądek, zastępcą Dyr. Wydziału Promocji i Turystyki oraz reprezentant ZMZ, a także przedstawiciele NCK, z jej dyr. Panem Zbigniewem Grzybem, osoby reprezentujące OKRK i inne instytucje oraz fachowcy z branży architektonicznej i etnograficznej czy hobbyści, jak np. moja skromna osoba.

Od kilku miesięcy trwa intensywna kampania medialna, w której i ja biorę aktywny udział, a jej celem jest uświadomienie w obiegu społecznym konieczności stworzenie w Krakowie skansenu etnograficznego, gdyż stare krakowskie chałupy giną bezpowrotnie na naszych oczach i do zachowania dla przyszłych pokoleń pozostało już niewiele takich reliktyw, głównie na terenach obecnej Nowej Huty. Ja osobiście o stworzenie skansenu w Krakowie, bo teren na Woli Justowskiej praktycznie przejęła lokalna parafia, upominam się od dekady zarówno w publikacjach dostępnych w MBC, jak w licznych apelach i wpisach na portalu społecznościowym FB. Zwłaszcza w ostatnim roku temat ten natrafił na podatny grunt w lokalnych publikatorach i można tu szczególnie podziękować Paniom: Małgorzacie Mrowiec z Dziennika Polskiego, Magdalenie Zbylut z PR Kraków i Monice Dziurze z TVP Kraków za rzetelne, konsekwentne i ze znanstwem podejmowanie tego tematu, który uświadomił skalę problemu, gdzie i ja starałem się zobrazować skalę problemu, m.in. przekazując do wykorzystania wykonane przeze mnie na przestrzeni ostatniej dekady zdjęcia tych najwartościowszych obiektów.

Dzięki aktywności i konsekwentnym działaniom Pani Małgorzaty Jantos, niedawno wybranej Przewodniczącą ORKK i Przewodniczącą Komisji Kultury i Ochrony Zabytków w RMK, kwestia ta trafia na coraz podatniejszy grunt i dzięki pozytywnemu nastawieniu do tego projektu władz Miasta Krakowa: V-ce Prezydenta Pana Andrzeja Kuliga i Dyrektorów Wydziałów Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Promocji i Turystyki coraz realniej rysuje się perspektywa jego powstania w skrajnej części Pleszowa, zwanej Kujawami, które to miejski teren zielony znajduje się obecnie pod zarządem ZZM.

Fot. nr 2. Narada w UMK w dniu 19.07.2019. Pośrodku siedzą Panie: Małgorzata Jantos i Katarzyna Olesiak, Dyr. Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Aby uniknąć niepotrzebnej straty czasu pospołu z Adamem Gryczyńskim, pracownikiem NCK, fotografem i znanym propagatorem kultury ludowej z obszaru wsi wchodzących dziś w obręb Nowej Huty, zobowiązaliśmy się w trybie pilnym dostarczyć dokumentację fotograficzną oraz zasugerować lokalizację najcenniejszych naszym zdaniem i znajdujących się jeszcze w przyzwoitym stanie obiektów, które wchodzą w grę do ich ewentualnego zakupu i w konsekwencji przenosin, póki nie popadną w całkowitą ruinę. Czas jednak nagli.

Dodam jeszcze, że ja osobiście hobbystycznie fotografuję przestrzeń publiczną Krakowa, m.in. odchodzący świat jego przedmieść i zmieniające się krajobrazy od roku 2008, a albumy i inne opracowania dotyczące naszego miasta, również związane z dokumentowaniem detali kamienic i innych obiektów miejskich, które szybko znikają, regularnie publikuję w ogólnodostępnej i bezpłatnej Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej (www.mbc.malopolska.pl). W swym dorobku mam już ponad 200 pozycji, w tym 76 części z cyklu: „Dawne przedmieścia Krakowa – ulatująca przeszłość”, dotyczącym bezpośrednio dokumentacji fotograficznej starych chałup i nie jest to koniec mojej aktywności w tym temacie, bo w przygotowaniu są już dwie następne części.

Przy okazji warto jeszcze wspomnieć o innych hobbystach, którym chęć zachowania spuścizny po naszych wiejskich dziadach i pradziadach jest szczególnie bliska, a mam tu na myśli: Jerzego Kujawskiego – „Szpinaka”, kolekcjonera rekwizytów etnograficznych i twórcy „Chałupy u Szpinaka”, która znajduje się na parterze w NCK oraz Antoniego Łapajerskiego, który od kilku dekad konsekwentnie dokumentuje i opisuje obiekty ze wsi wchodzących w skład Nowej Huty, a przy okazji wysyła apele do różnych instytucji z wołaniem o ich ratunek, jak dotąd bezskuteczne. Również jego ogromny dorobek fotograficzny posiada wielką wartość poznawczą.

We współpracy z Adamem Gryczyńskim, który świetnie zna wsie wchodzące w skład Nowej Huty, bo od kilku dekad opisuje ich historie w serii wydawniczej „Czas zatrzymany”, wytypowaliśmy wstępnie do oględzin ponad 20 obiektów z terenów tej utworzonej w 1951 nowej dzielnicy Krakowa: Łęgu, Grębałowa, Bieńczyce, Krzesławic, Mogiły, Luboczy, Wadowa, Pleszowa i Branic, a także będącego już w granicach Podgórze Przewozu. Ja osobiście zasugerowałem obiekty z zachodnich rubieży miasta: Bronowic Małych i Wielkich, Zwierzyńca, Chełmu, Skotnik, Ludwinowa, Łagiewnik oraz Kosocic, a także z podkrakowskiego Kleszczowa i taką wykonaną społecznie dokumentację fotograficzną po szybkich uzgodnieniach z Adamem Gryczyńskim przesłałem na ręce Pani Małgorzaty Jantos, do wykorzystania przez UMK. Świadomie używam tam nazw dawnych podkrakowskich wsi, które wchodziły w obręb miasta w ramach kolejnych rozszerzeń jego granic od czasów tworzenia Wielkiego Krakowa po rok 1973, by te powszechnie kiedyś używane, historyczne nazwy nie zanikały w obiegu publicznym, bo do obiegu szybko wchodzi różne deweloperskie dziwolągi językowe, jak np. betonowe, mieszkalne parki.

Materiał fotograficzny zamieszczony w poniższym albumie jest efektem moich osobistych eksploracji po terenach: Wesołej, Jugowic i Łęgu, wyprawy z Adamem Gryczyńskim i Jerzym Kujawskim w dniu 21.07.2018, kiedy dokonaliśmy obserwacji wybranych chałup z terenów: Przewozu, Pleszowa, Branic i Mogiły oraz po części także rekonesansu zorganizowanego przez UMK w dniu 30.07.2018, dokonanego w gronie osób zaangażowanych w utworzenie krakowskiego skansenu, których nazwiska po części wymieniłem już powyżej. Więcej fotografii z tego wybiórczego przeglądu, który objął: Grębałów, Luboczę, Wadów, Bieńczyce, Krzesławice i Mogiłę oraz zdjęcie grupowe wykonane przez Adama Gryczyńskiego przed stuletnią chałupą w Luboczy, zamieszczę w następnej części z tego cyklu.

Fot. nr 3. Adam Gryczyński ze swym aparatem fotograficznym przed ruiną chałupy na ulicy Wrobelą 62 w Przewoziu.

Fot. nr 4. Z Jerzym Kujawskim, popularnym „Szpinakiem”, w Pleszowie na Kujawach, gdzie ma szanse powstać skansen.

Fot. nr 5. Z Panem Józiem, mieszkańcem Mogiły, który pokazywał nam chałupę z ulicy Powiatowej 12.

Zapraszam do podróży w czasie po dawnych podkrakowskich wsiach, gdzie opisy starałem się zamieścić bezpośrednio pod prezentowanym fotografiami. I na koniec smutna konkluzja: jeśli degradacja starych chałup i dawnego wyposażenia zagród, np.: stodoł, kurników czy studni, będzie przebiegać w tak szybkim tempie jak to ma miejsce obecnie, to za 10 lat nie będzie już co oglądać i jedyną pamiątką po tych obiektach pozostaną fotografie. Mam jednak nadzieję, że wzorem państw z Zachodu Europy i do nas dotrze moda na ich wierne restaurowanie i wyposażanie starymi sprzętami, gdzie ich dostosowywanie do warunków współczesnego życia nie wpłynie znacząco na walory etnograficzne.

Poniżej zamieszczam również mój krótki szkic z dnia 27.01.2008 roku, dotyczący konieczności utworzenia na terenie Krakowa skansenu, stworzony na potrzeby realizacji publikacji w lokalnej prasie oraz reportaży w radio i telewizji, gdzie opisałem krótką historię w tym temacie oraz skrótowo wymieniłem co ciekawsze chałupy z terenu Krakowa, te które bezpowrotnie zniknęły z krajobrazu Krakowa i te ciekawsze, które czekają na pilny ratunek.

„Skanseny w Krakowie

Lubię powroty pod skansen etnograficzny, gdzie od końca lat 50-tych praktycznie nic twórczego się nie dzieje. Skansen na Woli Justowskiej powstał wnet po zakończeniu II wojny światowej, w latach: 1948-49 roku, na gruntach należących do Skarbu Państwa, ale idea jego powstania sięga czasów przedwojennych, konkretnie 1927 roku. W tym czasie inicjatorem jego powstania był Seweryn Udziela, znany etnograf, popularyzator kultury ludowej Małopolski. Osobą wielce zasłużoną dla jego utworzenia w powojennej Polsce był Józef Dutkiewicz, wojewódzki konserwator zabytków w ówczesnym Krakowie. Pierwszym muzealnym obiektem stał się kościółek drewniany z XVI-go wieku, p.w. Matki Boskiej Królowej Polski, przeniesiony tu ze wsi Komorowice koło Bielska. Oprócz kościółka na terenie skansenu znalazły się jeszcze cztery inne, cenne, drewniane obiekty: karczma z Pasieki koło Czernichowa, pochodząca z przełomu XVIII-go i XIX-go wieku, w której urządzona została plebania powstałej tu wkrótce parafii, spichlerz dworski z 1764-go roku, przeniesiony na Wolę z Trzyciąża koło Wolbromia, dom z Grybowa koło Nowego Sącza, pochodzący z przełomu XIX-go i XX-go wieku oraz XIX-to wieczny spichlerz z podkrakowskich Soboniowic. Po początkowym entuzjazmie sprawa rozbudowy skansenu zamarła na całe dziesięciolecia, ale ciągle był to niezwykle urokliwy zakątek Woli, idealnie wpisujący się w scenerię Lasu Wolskiego, z pobliską Wesołą Polaną i Panieńskimi Skałami, do którego ściągali tłumy krakowian. I dla mnie było to od dziecka ulubione miejsce niedzielnych wypadów, gdzie bywałem kilkanaście razy w roku. Ten fragment Woli miał swoją niepowtarzalną aurę, której współczesne młode pokolenia jakby już nie wyczuwało. Może warto by zatem przywrócić to miejsce do jego dawnego przeznaczenia i ulokować tu następne obiekty kultury ludowej, których wiele ginie bezpowrotnie w okolicach Krakowa, jak choćby ostatnio na terenie starej Mogiły, gdzie powstała droga krajowa S-7.

Wkrótce, w 1951 roku, na terenie skansenu zagościła parafia, która dla swych celów użytkowała zarówno kościółek, jak i karczmę. Świątynia ta, uwielbiana przez mieszkańców Krakowa i stanowiąca symbol Woli Justowskiej, niespodziewanie spłonęła, podpalona przez nieznaną sprawców, w nocy z 13/14 lipca 1978-go roku. Wkrótce została wiernie zrekonstruowana, jednak i ona została zniszczona przez pożar, co stało się w nocy z 5/6 kwietnia 2002. Obecnie jedyną pamiątką po drewnianym kościele z Komorowic pozostał witraż wykonany w „Krakowskim Zakładzie Witrażów S.G. Żeleński”, wg projektu Franciszka Mączyńskiego, który znajduje się w nowym kościele w Komorowicach. Jego dawny, wiernie zrekonstruowany wygląd zachował się na dwóch moich fotografiach z wiosny 1988-go roku (fot. I i II), wykonanych kiepskim, choć popularnym kiedyś aparatem marki Smiena.

Fot. I (I i II). Zrekonstruowany kościółek uchwycony przeze mnie wczesną wiosną 1988 roku – tu widok od strony Wesołej Polany.

Fot. II. Widok od strony ulicy Cisowej.

Planowana była jego kolejna rekonstrukcja, a dwaj poprzednicy obecnego proboszcza tutejszej parafii konsekwentnie zbierali na ten cel pieniądze. Niestety obecny proboszcz (Roman Łędzki) od początku miał inne plany związane z tym miejscem i od razu porzucił ideę sprowadzenia tu drewnianego kościołka, choć drewniany oryginał z Jasiennej koło Rożnowa czekał tylko na transport oraz złożenie, a wkrótce podjął starania o wybudowanie na terenie skansenu, którym formalnie administruje, nowej murowanej świątyni, plebanii i parkingu, bo jego zdaniem w obecnych pomieszczeniach, w tym prowizorycznej świątyni, utworzonej w przyziemiu spalonego kościołka, parafia się już dusi. Proboszczowi nie pasował też obecny budynek parafii, zajmujący przepiękną, zabytkową karczmę, więc chciał wybudować obiekt murowany i w tym celu czynił przeróżne fortele, również na drodze sądowej, by ten teren, obejmujący kościół i plebanię wyłączyć z obszaru skansenu. Doprawdy trudno to było komentować.

Jego decyzje i nieprzejednana postawa wywołały ostry sprzeciw społeczny, m.in. OKRK i ostateczny kształt oraz przyszłość tego miejsca długo pozostawał niewiadomą, bo tej sprawie toczyły się kolejne postępowania sądowe, wszak nie pomogły żadne mediacje, nawet te na najwyższym szczeblu, z udziałem: kardynała Dziwisza, prezydenta Majchrowskiego czy byłego wojewody Kracika; proboszcz pozostawał w swych planach nieugięty i dopiął swego.

A trzeba przecież pamiętać, że teren skansenu, jako całość, za sprawą decyzji miejskiego konserwatora zabytków w Krakowie został wpisany w 1970 roku na listę zabytków i na wykreślenie z rejestru zabytków jego fragmentu, zawierającego spalony kościół i plebanię, o co wnosił proboszcz, nie zgodził się ani Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski, ani Wojewódzki Konserwator Zabytków. Zapewne właśnie brak drewnianego kościołka wyraźnie obniża rangę i atrakcyjność turystyczną tego magicznego kiedyś miejsca. Tyle w kilku zdaniach o nie tak dawnej jeszcze sytuacji formalno-prawnej skansenu. Zamiast kościoła z Jasiennej koło Rożnowa aktualnie powstał tu w końcu konglomerat betonowo-drewniany: w dolnej części betonowy kościół, a jego górna część została wykonana z drewna i ma przypominać przypomina drewniany oryginał spalony w roku 2002. Skansen został wyraźnie zdominowany przez zabudowania parafii i można śmiało rzec wyparty z tego terenu, choć historia jego powstania sięga już ponad 90 lat i od zarania nie była związana z żadną działalnością religijną. Kościołów w Krakowie mamy setki, a skansenu z prawdziwego zdarzenia praktycznie ani jednego. Chyba pora by coś w tej kwestii zmienić, by zachować właściwe proporcje.

Kilka zdań odnośnie skansenu w Krzesławicach, usytuowanego w pobliżu dworu Jana Matejki. Kościół św. Jana Chrzciciela i Matki Boskiej Szkaplerznej znajduje się w Krakowie-Krzesławicach przy ulicy Melchiora Wańkowicza 19. Jest kościołem filialnym parafii św. Wincentego w Krakowie-Pleszowie. Zbudowany w latach 1633-1648 znajdował się w Jaworniku koło Myślenic. Nosił wezwanie Znalezienia i Podwyższenia Krzyża Świętego. W roku 1983 został uszkodzony i zdewastowany, a w latach 1983-1986 przeniesiony do Krzesławic. Obok dworku Jana Matejki miał stanowić zaczątek planowanego w tym miejscu skansenu. Jest to budowla drewniana, jednonawowa o konstrukcji zrębowej, kryta gontem z wieżą nad wejściem. Wewnątrz zachowała się częściowo polichromia z 1 poł. XVII wieku z przedstawieniem Sądu Ostatecznego i św. Krzysztofa oraz barokowa ambona. W późnobarokowym ołtarzu głównym pochodzącym z końca XVII wieku umieszczony został krucyfiks z końca XVI wieku pochodzący z kościoła św. Wincentego z Pleszowa.

Idea powstania skansenu etnograficznego dorasta wśród mieszkańców Nowej Huty, o czym dowiedziałem się niedawno ze strony FB Nowohucianie, gdzie zamieszczam swoje fotografie z tego terenu, za czym wielokrotnie optował już Adam Gryczyński wybitny badacz kultury tej części Krakowa i kolekcjoner archiwalnych fotografii, pracownik NCK. Za taką lokalizacją przemawia mnogość zabytków etnograficznych zachowanych na tym obszarze, który w roku 1951 wchłonął wiele wsi podkrakowskich, m.in.: Bieńczyce, Mogiłę, Krzesławice, Pleszów i Wadów. Potrzeba powstania na terenie Krakowa, a raczej gdzieś na jego obrzeżach skansenu staje się sprawą bardzo pilną, o co dopominam się od wielu lat w swoich publikacjach udostępnianych w MBC i fotografiach pokazywanych na FB, bo szybko i bezpowrotnie giną piękne chałupy dla których w obecnej sytuacji nie ma ratunku.

Poniżej zaprezentuję istniejące jeszcze obecnie bądź w nieodległej przeszłości chałupy (nie byłem w stanie sprawdzić aktualnych stanów wszystkich pokazanych poniżej obiektów), które są w różnym stadium degradacji, a czas ich powstania można w sposób przybliżony określić na okres od połowy XIX wieku po początek wieku XX. Z tych, które zniknęły wymienię tu tylko z ulic: Kopaniec 15, Wańkowicza 160, Fatimskiej 4 i 196, Królowej Jadwigi: 6, 31, 51, 64, 96 i 120, Czarodziejskiej 2, Bieżanowskiej 9 i 11, Księcia Józefa 263a, Starowolskiej 23 (?), Twardowskiego 91, Oboźnej 3, Białoprądnickiej 23 czy Łużyckiej 93. Wiele chałup da się jeszcze uratować, ale czas szybko czyni nieodwracalne spustoszenia. Wymienię tu tylko obiekty z ulic: Powiatowej 11 i 12, Bardosa 7 (Nowa Huta 39), 25 i 50, Na Niwach 1, Ptaszyckiego 21, Klasztornej 3 i 11A, Stare Wiślicko 67, Wańkowicza 51 (81), 80 i 163, Łempickiego 11, Kaczeńcowej 3, Fatimskiej 198, Podrzecze 16, Centralnej 43, Budrysów 7 i 15, Na Błonie 27, Tetmajera 25, Zakliki z Mydlnik 4, Chełmskiej 17, Pod Sikornikiem 31, Królowej Jadwigi 100 i 127, Księcia Józefa 255 (karczma Langmana), Koziarnia 2 w Przegorzałach, Skotnickiej 208, Osterwy 24, Cechowej 47, Łężce 12, Kosocickiej 44, Jugowickiej 31, Millana 11, Chochołowskiej 8 (?), Rozdroże 10A, Tureckiej 19 i 21, Białoprądnickiej 40, Dożynkowej 9, Głogowej 22 i Dobrego Pasterza 201.

Zdjęcia wszystkich w/w obiektów, a także setek czy nawet tysięcy innych, również stylowych domów i willi murowanych z obrzeży Krakowa, zamieściłem w 76 już częściach z cyklu: „Dawne przedmieścia Krakowa – ulatująca przeszłość”, które można bezpłatnie oglądać w zasobach Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej – www.mbc.malopolska.pl. Jest tam też w sumie blisko 200 różnych tematycznie moich publikacji, w tym wspomnienia i sagi rodzinne, poświęconych Krakowowi, jego przedmieściom i okolicom.

Temat konieczności utworzenia skansenu jakoś dziwnie umyka dotąd radnym i władzom miasta. Może zbliżające się wybory będą dobrym czasem dla zaplanowania i utworzenia takiego miejsca. Dla przykładu trzeba wspomnieć o pięknym odrestaurowaniu etnograficznych chałup oraz domów z ulic: Benedyktyńskiej w Tyńcu 21, 38 i 42, Jesionowej 12 (na Woli Justowskiej), Raławickiej 19 (tzw. „Langmanówka”), Kuźnicy Kołatajowskiej 58 i Dobrego Pasterza 27 czy starej karczmy przegorzalskiej, zwanej „Nową”, przy Księcia Józefa 199. Kilka pięknych chałup nadal trwa np. w podkrakowskim Kleszczowie. Wkład włożony w adaptację takiego domu do warunków życia codziennego, z zachowaniem jednak podstawowych elementów dawnej zabudowy, na pewno się opłaca. Warto to zobaczyć, by zmienić zdanie na temat nic nie wartych „ruder”, którym to mianem 150 lat temu, a więc przed restauracją, określano Sukiennice i niewiele brakowało, by znikły one z powierzchni Rynku. Na Zachodzie taki trend od dawna jest modny, ale do Polski dociera z wielkimi oporami. Pora na zmianę sposobu myślenia, w czym skansen może odegrać znaczącą rolę”.

(27.01.2018)

I. Wesola

Fot. nr 6. Fragment niskiej zabudowy ulicy św. Gertrudy o nr 3 i 4. Domek pod nr 5 znikł w roku 2014.

Fot. nr 7. Budynek kina Wanda dziś służący za market. A Hotel Monopol pod nr 6 ze szklanym pióropuszem. Kto dopuścił do takiego zeszcpecenia tego budynku z roku 1876?

Fot. nr 8 (8-10). Willa z początku XX wieku o charakterze podmiejskim na tyłach posesji przy ul. św. Gertrudy 5.

Fot. nr 9.

Fot. nr 10. Portyk przy wejściu do willi.

Fot. nr 11 (11-14). Parterowy budynek o cechach klasycystycznych w głębi posesji przy ulicy św. Gertrudy 5a, gdzie dziś mieści się winiarnia Klimaty Południa.

Fot. nr 12.

Fot. nr 13. Brama wjazdowa z mozaikowym zwieńczeniem.

Fot. nr 14. Widok od strony podwórka.

Fot. nr 15 (15-15-16). Fragment zabudowy ulicy Wirelopolie o nr: 3-7.

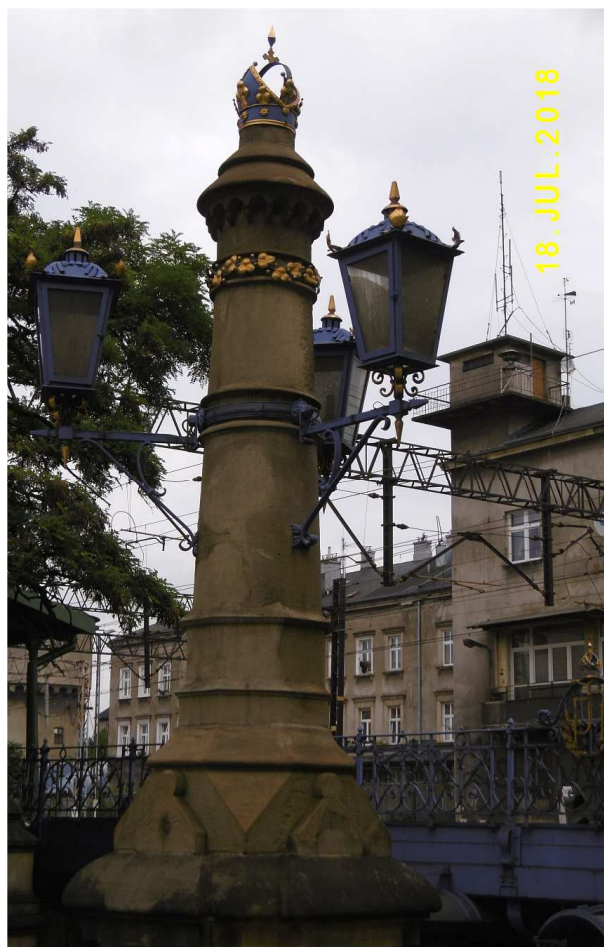
Fot. nr 16. Dom po nr 5, relikw podmiejskiej zabudowy Wesolej z roku 1873.

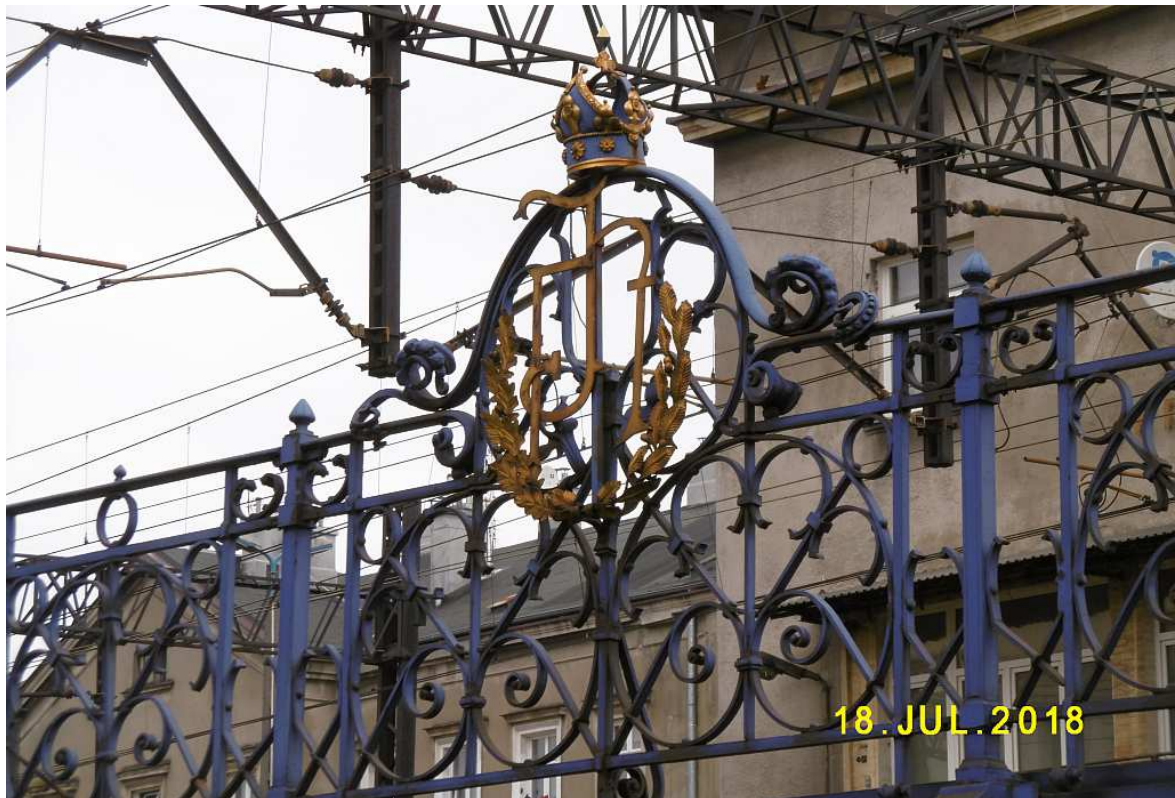
Fot. nr 17. Nowa rzeczywistość przed dawnym dworcem kolejowym Kraków Główny, którą wykreował kontrowersyjny i często wyśmiewany, jako fragment „wygiętej szyny tramwajowej” pomnik Ryszarda Kuklińskiego autorstwa Czesława Dźwigaja.

Fot. nr 18. Początkowy fragment ul. Lubicz o numerach 1-5 powstały w IV ćwierci XIX w.

Fot. nr 19 (19-20). Detale wiaduktu nad ulicą Lubicz, który powstał w latach 1897-98 wg projektu Teodora Talowskiego.

Fot. nr 20.

Fot. nr 21. Dawna piwiarnia i restauracja krakowskiego browaru przy ul. Lubicz 15, gdzie w czasach PRL mieściło się kino Młoda Gwardia. Sam budynek pochodzi z roku 1889.

Fot. nr 22. Komin, pozostałość po dawnym zespole browaru Goetza przy ulicy Lubicz 17

Fot. nr 23 (23-26). Odnowiony przy okazji budowy giganta mieszkaniowego pałac Goetzów, właścicieli browaru od roku 1904, którego początki sięgają roku 1840.

Fot. nr 24.

Fot. nr 25.

Fot. nr 26. Portyk i zwieńczenie w kształcie łodzi widokowej.

Fot. nr 27. Fragment ul. Strzeleckiej o nr: 9-11, który powstał w ostatniej dekadzie XIX w.

Fot. nr 28. Końcowy fragment ulicy Strzeleckiej od nr 9.

Fot. nr 29. Początkowy fragment ulicy Strzeleckiej do domu o nr 7, który powstał w roku 1888. W tle kościół św. Łazarza.

Fot. nr 30. Kamienica z przełomu wieków XIX i XX z ulicy Kopernika 36

Fot. nr 31. Willa Szafrąskich z ulicy Kopernika 32 (1887).

Fot. nr 32 (32-33). Willa Zofiówka spod nr 30, piękny przykład architektury w stylu kurortowym, która powstała w roku 1872 wg projektu Władysława Łuszczkiewicza.

Fot. nr 33.

Fot. nr 34. Wieża kościoła Jezuitów, która dominuje w tej części Krakowa.

Fot. nr 35. Kamienica z końca XIX wieku z ulicy Kopernika 22.

Fot. nr 36. Ponad przebudowywanym nasypem kolejowym w stronę kościoła św. Mikołaja.

Fot. nr 37. Trwa rozbudowa zabytkowego wiaduktu kolejowego z roku 1863 nad ulicą Grzegórzecką.

II. Jugowice

Fot. nr 38. Zabytkowy dąb na skrzyżowaniu ulic: Jugowickiej i Marcika.

Fot. nr 39 (39-40). Dom z początku lat 30. XX wieku w narożu ulic: Jugowickiej i Szylinga 76.

Fot. nr 40. Fragment od strony kwietnego ogródka.

Fot. nr 41. Murowany, zapewne jeszcze przedwojenny dom z ulicy Jugowickiej 37.

Fot. nr 42. Fragment ulicy Jugowickiej w sąsiedztwie posesji pod nr 37.

Fot. nr 43 (43-48). Archaiczna, mocno już zniszczona skromna chałupa z ulicy Jugowickiej 31 i jej detale. Nie ma jej w rejestrze zabytków, więc pewnie zniknie.

Fot. nr 44.

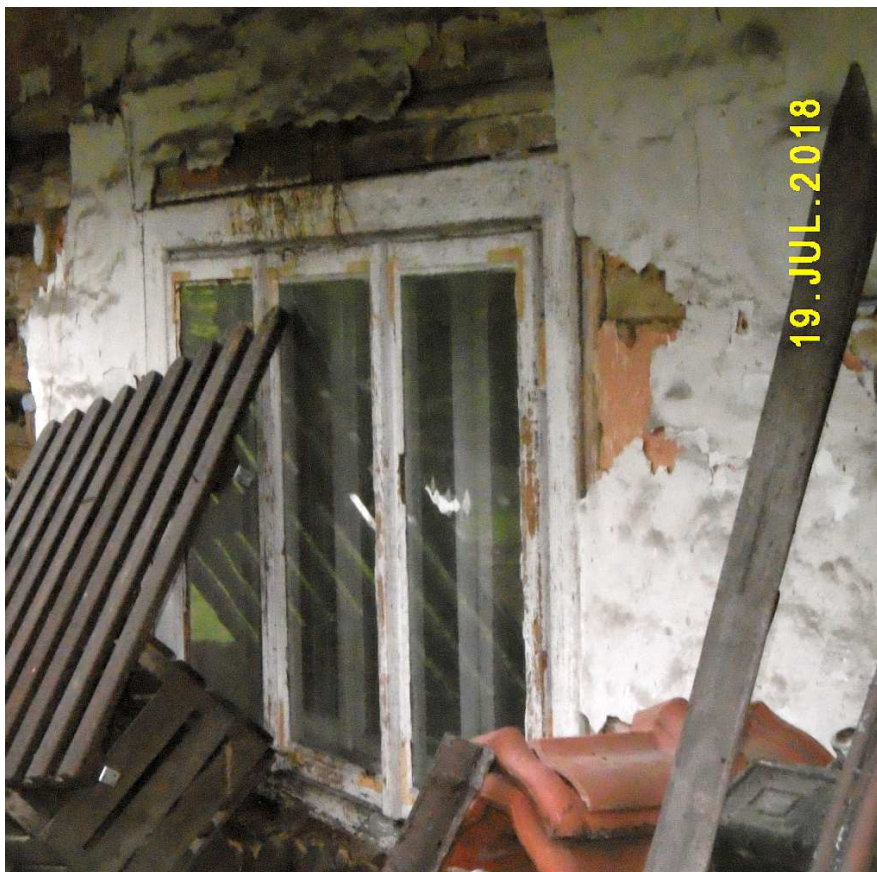
Fot. nr 45. Oryginalne okno i faktura ściany, detale typowe dla chałup z przełomu XIX i XX wieku.

Fot. nr 46. Fragment oryginalne faktury bocznej ściany ze śladami dawnego bielenia.

Fot. nr 47 (47-48). Tylna część domu i jego okno z późniejszego okresu.

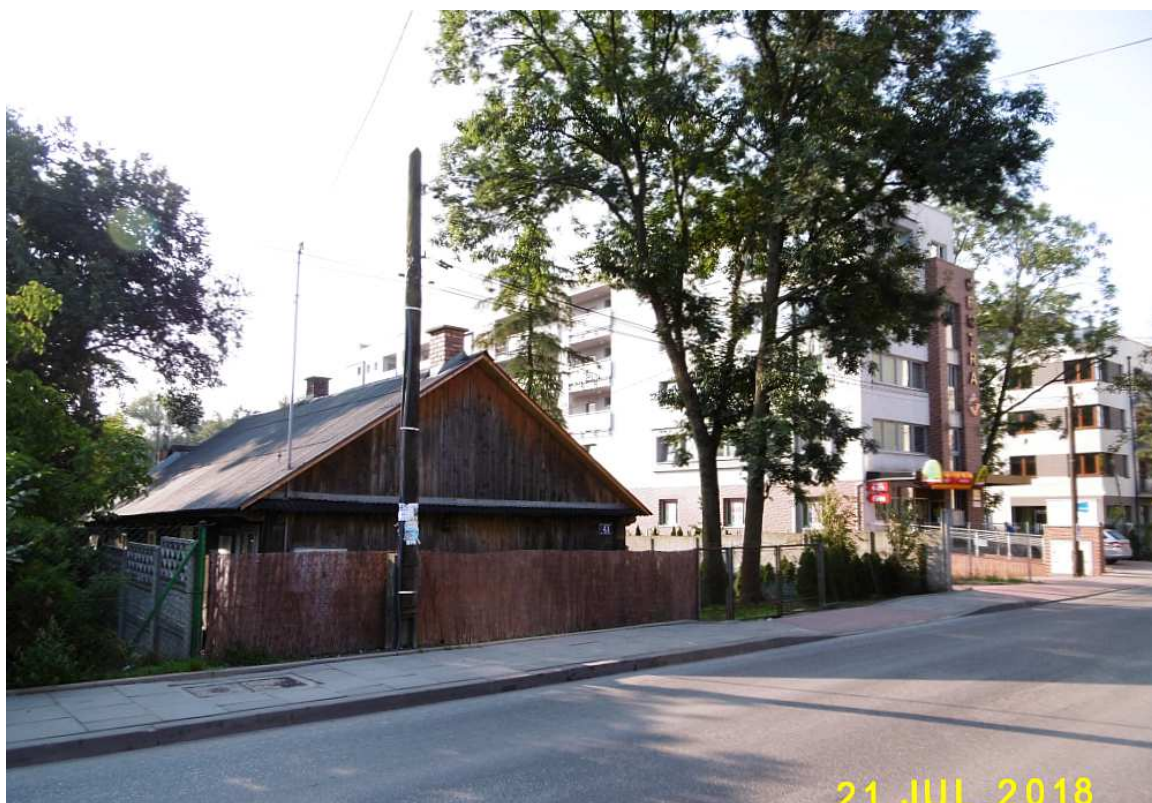

Fot. nr 48.

Fot. nr 49. Murowany dom w miejscu chałupy spod nr 33, która stała tu kilka lat temu.

Łęg

Fot. nr 50 (50-55). Relikt dawnej zabudowy Łęgu przy ulicy Centralnej 43.

Fot. nr 51 (51-54). Fasada dawnej chałupy z początku XX wieku i jej oryginalne okna.

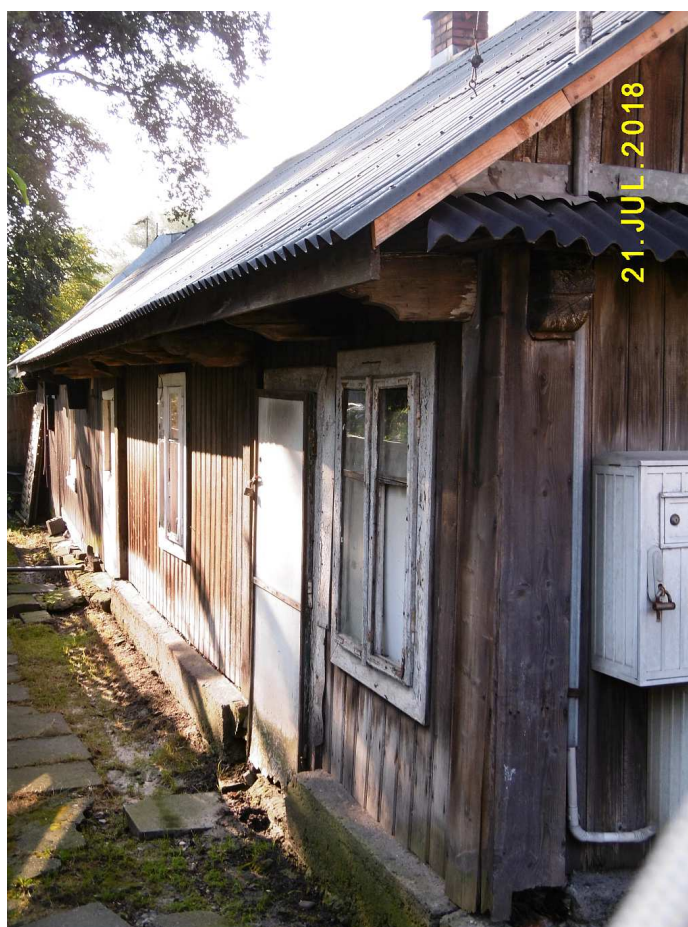
Fot. nr 52.

Fot. nr 53.

Fot. nr 54.

Fot. nr 55. Tylna część obiektu.

III. Bieńczyce

Fot. nr 56 (56-57). Chałupa z ulicy Kaczeńcowej 3, która powstała na początku XX wieku.

Fot. nr 57. Środkowe okno fasady w miejscu dawnych drzwi wiodących do ogrodu.

Fot. nr 58 (58-79). Chałupa z ulicy Fatimskiej 198, wybudowana przez kowala Jana Sawickiego i jego żonę Marię w roku 1910. (17.01.2018)

Fot. nr 59. Dawna tabliczka jeszcze z nazwą z czasów PRL – ulica Polewki (nr 198)

Fot. nr 60 (60-61). Drzwi wejściowe do domu.

Fot. nr 61. Piec chlebowy w głębi sieni.

Fot. nr 62. Kuta w metalu kratka.

Fot. nr 63 (63-64). Archaiczny mechanizm zapadkowy do zamykanie drzwi.

Fot. nr 64. Zapadka od wewnątrz drzwi, którą uruchamia naciśnięcie palcem bębena po przeciwnej ich stronie.

Fot. nr 65 (65-69). Fragmenty inskrypcji na belce stragarzowej chałupy, które jest wryta na całej jej długości. Tu: „Módl się i pracuj”.

Fot. nr 66. Data budowy chałupy – 10/7 1910

Fot. nr 67 (67-68). Nazwiska właścicieli: „Fundatorowie Jan i Maryanna Sawiccy”

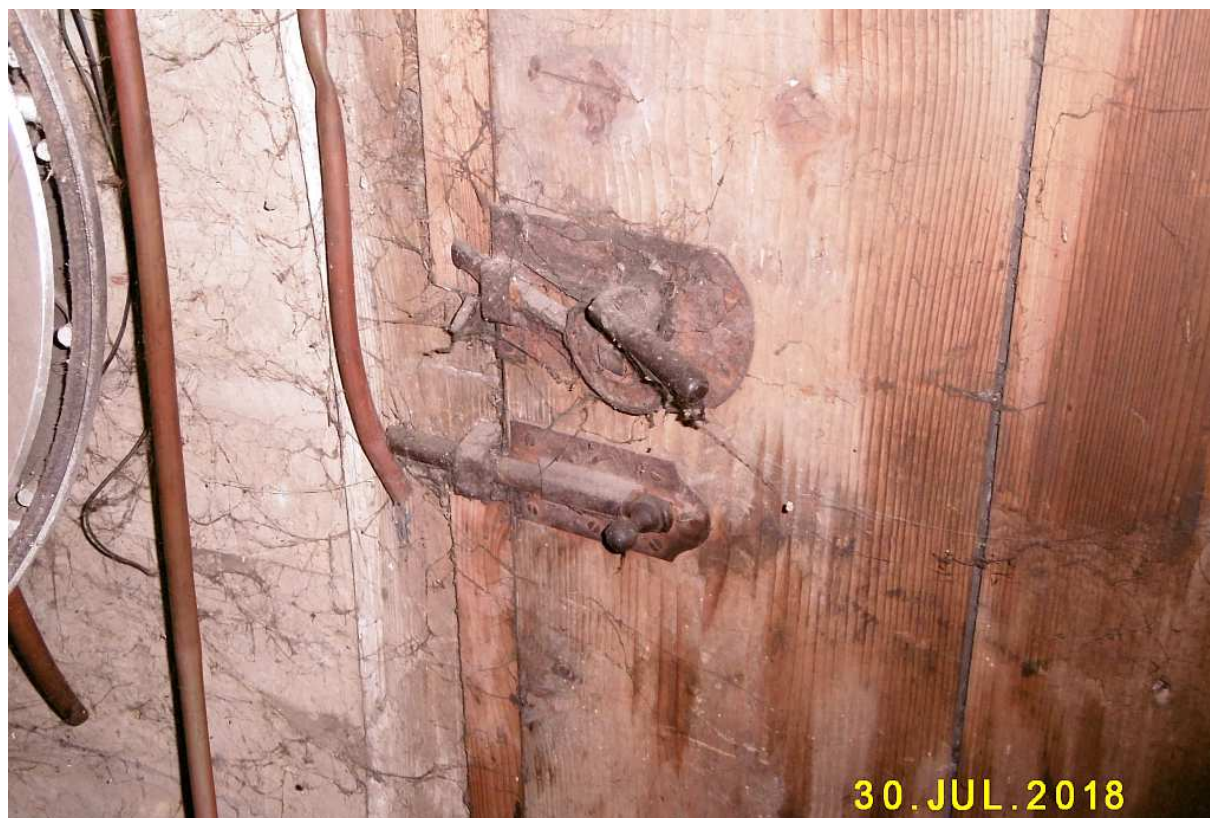
Fot. nr 68.

Fot. nr 69. Kolejny fragment inskrypcji: "Benedictum in saecula"

Fot. nr 70 (70-73). Detale kolejnych drzwi wewnętrznych. Tu archaiczna klamka.

Fot. nr 71. Metalowa zasuwka drzwi od wewnątrz.

Fot. nr 72 (72-73). Kolejny mechanizm zapadkowy.

Fot. nr 73. Zapadka od wewnątrz.

Fot. nr 74. Piec do wypieku chleba zlokalizowany w sieni przelotowej.

Fot. nr 75. Dawna piwnica.

Fot. nr 76 (76-79). Fragment chałupy od strony ogrodu i jej detale.

Fot. nr 77. Wspomnienie po dawnym warsztacie mechanicznym.

Fot. nr 78 (77-78). Oryginalne okna i faktura ściany.

Fot. nr 79. Pozostałości do dawnej polepie glinianej, która pokrywała od zewnątrz belki i była bielona wapnem z dodatkiem siwki.

IV. Krzesławice

Fot. nr 80 (80-83). Chałupa z ulicy Wańkowicza (kiedyś Kruczkowskiego) 81, wybudowana na przełomie XIX i XX wieku, choć na tabliczce widnieje nr 51.

Fot. nr 81. Lewy narożnik fasady od strony ogrodu i nieoryginalne już okna.

Fot. nr 82 (82-83). Fragment od strony dawnego podwórka.

Fot. nr 83.

V. Mogiła

Fot. nr 84. Ulica Klasztorna i zespół klasztorny Cystersów.

Fot. nr 85. Zabytkowa kapliczka słupowa w narożu ulic: Klasztornej i Żaglowej

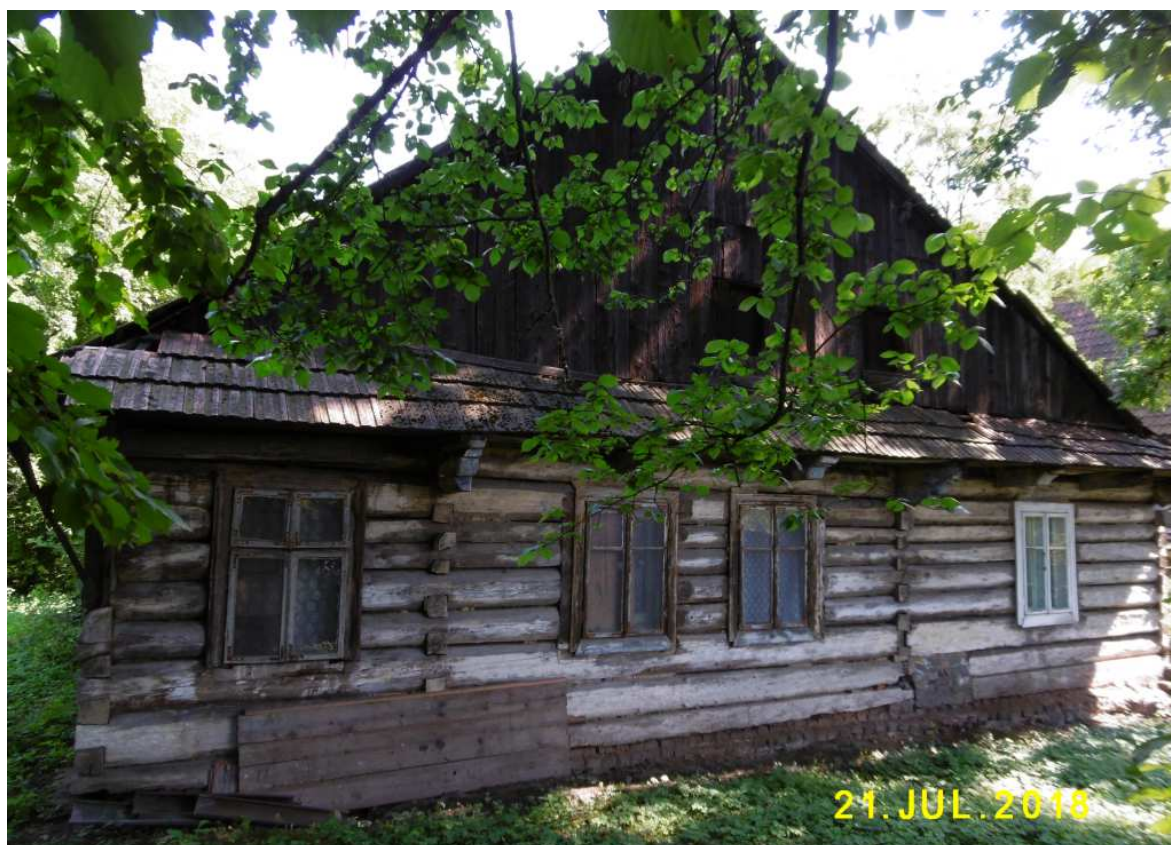
Fot. nr 86 (86-93). Budynek przy pocysterskim młynie z ulicy Klasztornej 11A, który pochodzi z roku 1870.

Fot. nr 87. Fragment chałupy od strony ulicy Klasztornej.

Fot. nr 88 (88-91). Ujęcia narożnika.

Fot. nr 89. Boczna ściana od strony ulicy Żaglowej.

Fot. nr 90. Oryginalne okna.

Fot. nr 91. Fragment od strony podwórka.

Fot. nr 92 (92-93). Pozostałości po budynku gospodarczym z II połowy XIX wieku.

Fot. nr 93.

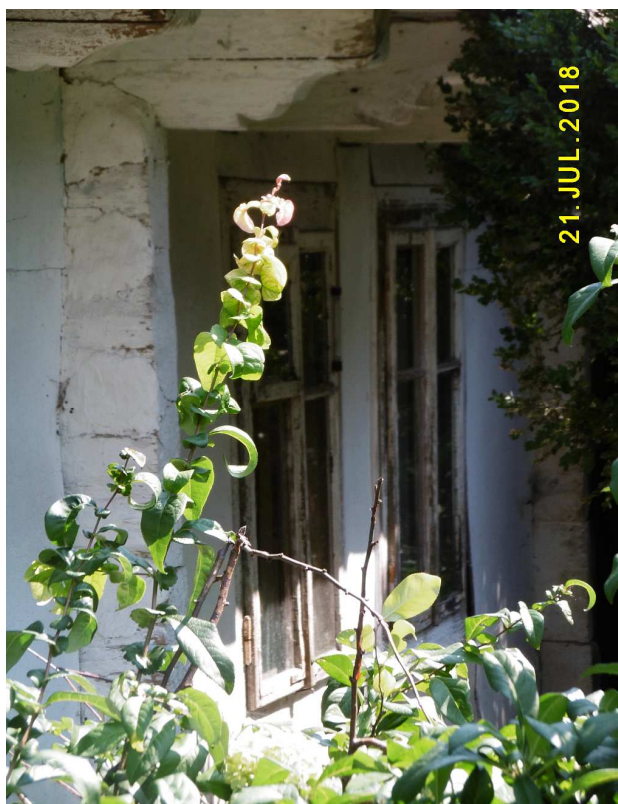
Fot. nr 94. Ruina dawnego młyna Lelity przy ulicy Stare Wiślisko 40.

Fot. nr 95 (95-103). Chałupa z ulicy Stare Wiślisko 67, która wg Antoniego Łapajerskiego, dokumentalisty Nowej Huty, powstała w roku 1898.
Fot. nr: 95-98 – widoki od strony ogrodu.

Fot. nr 96. Wejście do części gospodarczej.

Fot. nr 97 (97-98). Oryginalne okna.

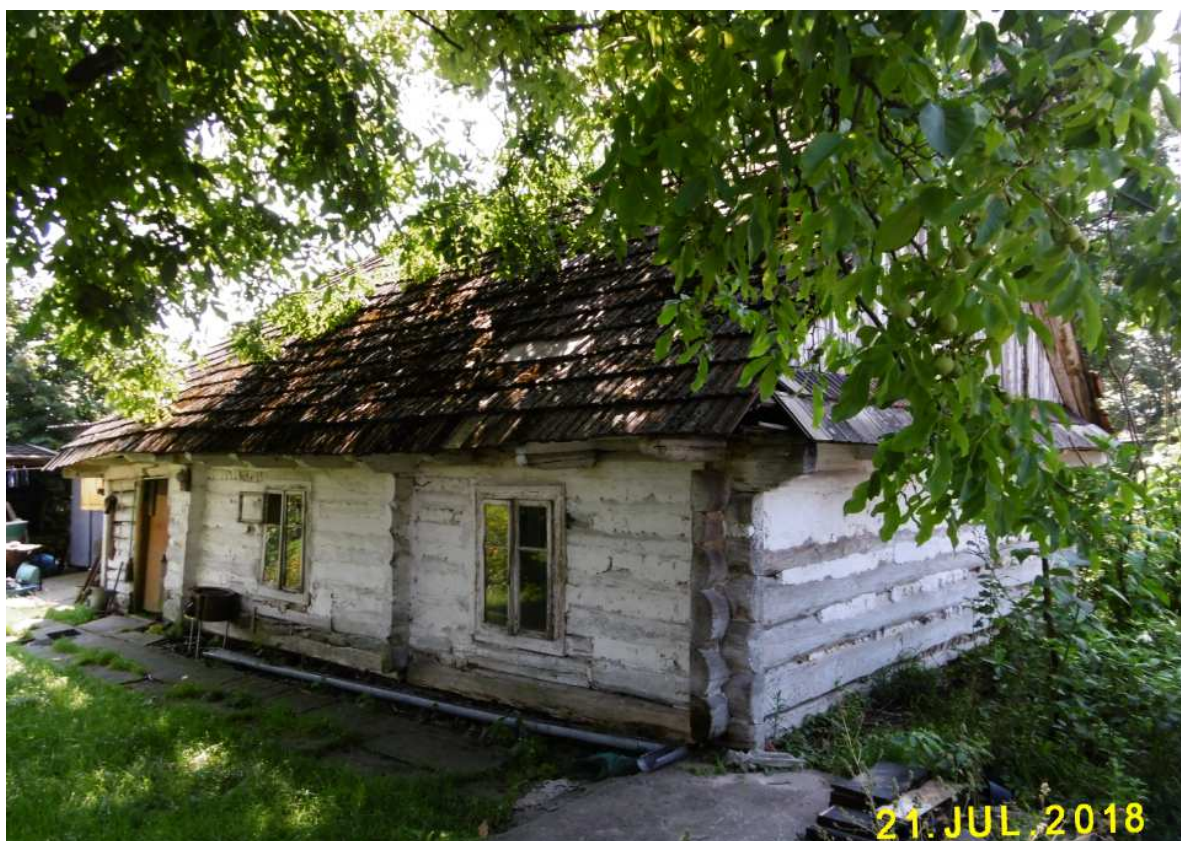
Fot. nr 98.

Fot. nr 99. Stara tabliczka z czasów powstania Nowej Huty na bocznej ścianie chałupy.

Fot. nr 100 (100-103). Ujęcia od strony podwórka.

Fot. nr 101.

Fot. nr 102 (102-103). Oryginalne okna.

Fot. nr 103. Okienko z uchylnym lufcikiem.

Fot. nr 104 (104-124). Chałupa z ulicy Powiatowej 12 i jej detale oraz otoczenie.

Fot. nr 105. Dawne pole uprawne przed domem, które dziś służy do konnych treningów.

Fot. nr 106 (106-108). Ujęcia od strony ogrodu.

Fot. nr 107. Część mieszkalna.

Fot. nr 108. Część gospodarcza w lewym fragmencie chałupy.

Fot. nr 109. Stodółka stojąca w poprzek do chałupy.

Fot. nr 110 (110-116). Krótki przegląd wnętrza. Tu przelotowa sień.

Fot. nr 111 (111-114). Biała izba od strony ogrodu i jej detale.

Fot. nr 112. Belki stragarzowe sufitu.

Fot. nr 113. Data powstania chałupy wryta na belce: 18 IHS 89, czyli 1889. Pomiędzy cyframi jest symbol chrześcijański, który powszechnie zamieszczało się w tej okolicy.

Fot. nr 114. Wiekowe pamiątki po rodzinnych wydarzeniach kościelnych.

Fot. nr 115. Wnętrz kuchennej (czarnej) izby od strony podwórka.

Fot. nr 116. Piec w sieni przelotowej.

Fot. nr 117 (117-118). Widoki z ulicy.

Fot. nr 118

Fot. nr 119 (119-122). Fragment chałupy od strony dawnego podwórka i jej detale.

Fot. nr 120 (120-121). Część mieszkalna (z lewej).

Fot. nr 121. Prawe okno już bez górnych przegródek, które były jeszcze w roku 2010.

Fot. nr 122. Część gospodarcza.

Fot. nr 123. Zapewne dawna obora i kurnik.

Fot. nr 124. Studnia z oryginalną korbą.

Fot. nr 125. Skromna chałupka z początku XX wieku z ulicy Bardosa 25. Okno późniejsze.

Fot. nr 126 (126-127). Chałupa z ulicy Bardosa 50 (kiedyś Dz. Nowa Huta 95), która powstała na przełomie XIX i XX wieku.

Fot. nr 127. Oryginalna faktura ściany fasadowej i okna zapewne już przedwojenne.

Fot. nr 128 (128-129). Chałupa z ulicy Bardosa 48 wybudowana około roku 1920.

Fot. nr 129. Widok fasady, gdzie już niestety nie ma okien.

Fot. nr 130 (130-131). Źałosny widok na współczesną przeróbkę dawnego młyna „gwoździarnia” z ulicy Bardosa 38, pochodzącego z I ćwierci XX wieku. Gdy młyn przestał działać funkcjonowała tu fabryka gwoździ. Sam blok mieszkalny stoi pusty od kilku lat.

Fot. nr 131.

Fot. nr 132 (132-137). Ruina wiekowej chałupy z ulicy Powiatowej 29, która powstała na przełomie XIX i XX wieku.

Fot. nr 133. Ujęcie z ulicy Powiatowej.

Fot. nr 134 (134-135). Widoki od strony ul. Kopaniec. Dom już dawno nie posiada okien.

Fot. nr 135.

Fot. nr 136. Ślady dawnego bielienia na bocznej ścianie.

Fot. nr 137. Tabliczka z początku lat 50. XX wieku, a więc z czasów utworzenia dzielnicy Nowa Huta.

Fot. nr 138 (138-139). Dawny dziedziniec zagrody przy ulicy Kopaniec pod nr 5. Murowany dom (fragment z lewej) od wielu lat jest już totalną ruiną.

Fot. nr 139. Bliska oryginałowi stodoła wybudowana gdzieś z początku XX wieku, która stoi na tyłach dziedzińca.

Załącznik

**Moje opracowania dostępne w zasobach
Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej www.mbc.malopolska.pl
i Europeany www.europeana.eu
oraz publikacje prasowe i audycje radiowe z moim
udziałem**

LESZEK GRABOWSKI

e-mail: leszek.grabowski@interia.pl

Facebook: <http://pl-pl.facebook.com/people/Leszek-Grabowski/100000321665908>

Na wzniesieniu nad dawnym kamieniołomem Libana.
W tle Kopiec Krakusa i Mój Kraków.

A. Opracowania dotyczące Krakowa

A.1. Wspomnienia

1. Obraz Krakowa lat 60-tych we wspomnieniach z dzieciństwa. Edycja XIX.
www.mbc.malopolska.pl/publication/9505
2. Moja przygoda z Technikum Energetycznym w Krakowie w latach 1968-73. Edycja VII skorygowana.
www.mbc.malopolska.pl/publication/11376

A.2. Fotografie archiwalne

1. Kraków i jego okolice w fotografii z lat 1987-1992
www.mbc.malopolska.pl/publication/14924
2. Kraków i Małopolska w fotografii z końca XX-go wieku.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15759

A.3. Albumy o Krakowie

I. Współczesny Kraków w klimacie z fotografii Ignacego Kriegera.

1. Część I. Zabytkowe Śródmieście.
www.mbc.malopolska.pl/publication/67812
2. Część II. Kazimierz, Stradom i Podgórze.
www.mbc.malopolska.pl/publication/67991
3. Część III. Obrzeża Starego Miasta i dawne przedmieścia. Kleparz, Biały Prądnik, Krowodrza, Piasek, Nowy Świat, Zwierzyniec i Półwsie, Dębniki, Wesoła, Grzegórzki, Wola Duchacka, Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/68137
4. Część IV. Uzupełnienia. Śródmieście, Piasek, Wesoła, Stradom, Kazimierz i Podgórze. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70812
5. Część V. Uzupełnienia – krakowski kalejdoskop. Śródmieście, Kleparz, Wesoła, Piasek, Nowy Świat, Półwsie i Zwierzyniec, Stradom, Kazimierz, Podgórze.
www.mbc.malopolska.pl/publication/73718

A.4. Kraków i jego okolice na rodzinnych slajdach z lat 1983-1992.

1. Część I. Lata 1983-1988
www.mbc.malopolska.pl/publication/97893
2. Część II. Kraków - lata 1989-1992.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97894
3. Część III. Okolice Krakowa - lata 1989-1992.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97895

II. Podglądanie starego Krakowa.

1. Część I. Zabytkowe Śródmieście. Wokół Rynku Głównego.
Kwiecień 2009 – lipiec 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/85312
2. Część II. Zabytkowe Śródmieście. Dawny Okół i jego przedpole.
Kwiecień 2009 – lipiec 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/85468
3. Część III. Wawel i jego okolice, Stradom i Kazimierz.
Kwiecień 2009 – sierpień 2011.
www.mbc.malopolska.pl/publication/85469
4. Część IV. Podgórze. Przekrój przez rok 2009.
www.mbc.malopolska.pl/publication/85470
5. Część V. Podgórze. Sierpień 2010 – czerwiec 2013. Kamieniołom Libana w marcu 2003.
www.mbc.malopolska.pl/publication/87313
6. Część VI. Dawna IV dzielnica Piasek.
www.mbc.malopolska.pl/publication/99083
7. Część VII. Dawna IV dzielnica Piasek (c.d.)
www.mbc.malopolska.pl/publication/99084
8. Część VIII. Dawna VI dzielnica Wesoła.
www.mbc.malopolska.pl/publication/101513
9. Część IX. Dawna III dzielnica Nowy Świat.
www.mbc.malopolska.pl/publication/101514
10. Część X. Kleparz – dawna V. dzielnica
www.mbc.malopolska.pl/publication/102152

III. Dawne przedmieścia Krakowa - ulatująca przeszłość.

1. Część I. Bieżanów, Prokocim, Wola Duchacka. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17690
2. Część II. Piaski Wielkie, Kurdwanów, Jugowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17691
3. Część III. Zakrzówek, Dębniki, Ludwinów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17692
4. Część IV. Zwierzyniec i Półwsie, Przegorzały, Wola Justowska, Czarna Wieś i Kawiory.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17693
5. Część V. Łęg, Mogiła, Krzesławice, Bieńczyce. Edycja II
www.mbc.malopolska.pl/publication/17694
6. Część VI. Uzupełnienia: Prokocim, Wola Duchacka, Rząka, Piaski Wielkie, Ludwinów, Zakrzówek, Dębniki i Mogiła. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/18158
7. Część VII. Bronowice Małe i Wielkie, Krowodrza i Biały Prądnik.
Edycja II
www.mbc.malopolska.pl/publication/18408

8. Część VIII. Płaszów, Kosocice i Rajsko.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21255
9. Część IX. Uzupełnienia (cd): Bieńczyce, Mogiła, Łęg, Prokocim, Wola Duchacka i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21256
10. Część X. Kobierzyn i Skotniki, Tyniec i Pychowice
www.mbc.malopolska.pl/publication/19616
11. Część XI. Spacer po południowych i zachodnich obrzeżach Krakowa. Mogiła, Bieżanów, Prokocim i Piaski Wielkie, Wola Duchacka i Kurdwanów, Swoszowice i Jugowice, Łagiewniki, Zakrzówek, Czarna Wieś i Bronowice Małe, Nowa Wieś i Krowodrza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21229
12. Część XII. Biały Prądnik (c.d.), Czerwony Prądnik, Czyżyny, Rakowice, Mistrzejowice, Zesławice, Grębałów, Bieńczyce (c.d.), Krzesławice (c.d.) i Piaski Wielkie (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/21261
13. Część XIII. Uzupełnienia: Bieżanów, Rajsko, Swoszowice, Łagiewniki i Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21479
14. Część XIV. Uzupełnienia: Mogiła, Krzesławice, Rakowice (Wieczysta) i Prokocim
www.mbc.malopolska.pl/publication/22312
15. Część XV. Czarna Wieś i Kawiory, Wola Justowska i Las Wolski, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec oraz Dębniaki i Zakrzówek w zimowej szacie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/29478
16. Część XVI. Mogiła (cd), Bronowice Małe (cd), Łobzów, Zakrzówek (c.d.) i Skotniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/45001
17. Część XVII. Górka Narodowa, Witkowice i Biały Prądnik. Mini dodatek- przykłady dawnego budownictwa wiejskiego z terenu Ziemi Krakowskiej i Polski Południowej.
www.mbc.malopolska.pl/publication/45002
18. Część XVIII. Zwierzyniec (Salwator), Wola Duchacka, Pychowice, Bodzów i Kostrze, Rząka. Krakowskie i podkrakowskie krajobrazy.
www.mbc.malopolska.pl/publication/45003
19. Część XIX. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy: Bonarka, Płaszów i Podgórze, Prokocim Stary i Nowy, Rząka, Krzyszkowice, Kosocice i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/40795
20. Dawne przedmieścia Krakowa – ulatująca przeszłość (część XX). Stara Mogiła, Mydlniki, Chełm i Wola Justowska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/40794
21. Część XXI. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Łęg, Dębniaki, Zakrzówek.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56790

22. Część XXII. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Rząka i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56791
23. Część XXIII. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Zwierzyniec (Salwator i Sikornik) i Las Wolski.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56792
24. Część XXIV. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.). Rybitwy, Płaszów, Rząka, Piaski Wielkie, Wola Duchacka i Zakrzówek.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56962
25. Część XXV. Wola Duchacka, Płaszów, Łagiewniki i Małe Bronowice (c.d.)
www.mbc.malopolska.pl/publication/57115
26. Część XXVI. Wola Duchacka, Prokocim, Zwierzyniec, Czarna Wieś i Wola Justowska. Umykające krakowskie i podkrakowskie krajobrazy (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/58236
27. Część XXVII. Grzegórzki, Dąbie, Płaszów, Jugowice i Swoszowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/58645
28. Część XXVIII. Jesienny rekonesans po południowych przedmieściach Krakowa – Płaszów, Wola Duchacka, Prokocim, Rząka i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59327
29. Część XXIX. Jesienny rekonesans po ginącym świecie: Ludwinowa, Zakrzówka i Dębnik.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59513
30. Część XXX. Zimowa sceneria dawnych przedmieść Krakowa: Krowodrza, Nowa i Czarna Wieś, Zwierzyniec, Bielany, Dębniki i Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/60647
31. Część XXXI. Łobzów, Krowodrza, Zakrzówek, Pychowice, Łagiewniki i Rząka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/60781
32. Część XXXII. Zwierzyniec, Czarna i Nowa Wieś oraz Łobzów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61316
33. Część XXXIII. Sikornik, Las Wolski, Bielany i Przegorzały.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61317
34. Część XXXIV. Stary Prokocim, Piaski Wielkie (Świątniki, Podedworze i Podlesie), Wola Duchacka, Rząka, obrzeże Płaszowa i Podgórze
www.mbc.malopolska.pl/publication/61318
35. Część XXXV. Wola Duchacka, Kosocice i Barycz, Płaszów, Rybitwy, Bieńczyce i Olsza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61336
36. Część XXXVI. Wiosenny rekonesans po południowych obrzeżach miasta. Płaszów (Bagry), Stary Prokocim, Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Kurdwanów, Kosocice, Łagiewniki, Zakrzówek, Dębniki, Półwsie i Zwierzyniec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/64127
37. Część XXXVII. Wola Justowska i Las Wolski, Półwsie i Zwierzyniec, Łagiewniki, Jugowice, Rajsko i Kosocice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/66308

38. Część XXXVIII. Wola Duchacka, Piaski Wielkie i Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/66767
39. Część XXXIX. Borek Fałęcki, Bonarka, Dębniki, Zakrzówek, Półwie i Zwierzyniec, były Obóz Koncentracyjny Płaszów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/66868
40. Część XL. Czyżyny, Rybitwy i Ludwinów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/68644
41. Część XLI. Warszawskie, Krowodrza, Nowa Wieś, Czarna Wieś, Półwie i Zwierzyniec, Kurdwanów i Borek Fałęcki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70183
42. Część XLII. W zimowej scenerii Pleszowa i Mogiły.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70187
43. Część XLIII. W jesiennej i zimowej scenerii: Woli Duchackiej, Piasków Wielkich i Rząki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71271
44. Część XLIV. W jesiennym i zimowym klimacie Prokocimia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71272
45. Część XLV. Płaszów, Olsza i Rakowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71485
46. Część XLVI. Raz jeszcze Zwierzyniec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/72226
47. Część XLVII. Wzdłuż tradycyjnego Zakrzówka i wokół Skał Twardowskiego.
www.mbc.malopolska.pl/publication/72227
48. Część XLVIII. Krowodrza, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec i Sikornik, Wola Justowska i Las Wolski, Dębniki, Zakrzówek, Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74740
49. Część XLIX. Podgórze – okolice Bonarki i kamieniołom Libana, teren KL Płaszów na skraju Woli Duchackiej, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Jugowice, Kurdwanów, Kosocice, Rajsko i Barycz.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74741
50. Część L. Borek Fałęcki, Kobierzyn, Skotniki i Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/75164
51. Część LI. Stary Płaszów i Bagry, Prokocim, Biezanów, Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/75857
52. Część LII. Zakrzówek i Skały Twardowskiego, Wola Duchacka, teren dawnego KL Płaszów i jego obrzeże, Podgórze – Kopiec Krakusa, Mały Płaszów i Rybitwy, Biezanów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/75587
53. Część LIII. Krakowski kalejdoskop: Zakrzówek, Borek Fałęcki, Łagiewniki, Kurdwanów, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Kosocice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77977
54. Część LIV. Krowodrza, Łobzów, Nowa Wieś, Czarna Wieś i Zwierzyniec
www.mbc.malopolska.pl/publication/79758

55. Część LV. Zakrzówek, Ludwinów, Wola Duchacka, Piaski Wielkie i Prokocim
www.mbc.malopolska.pl/publication/79759
56. Część LVI. Krowodrza, Czarna Wieś, Zwierzyniec, Półwsie Zwierzynieckie, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rajsko
www.mbc.malopolska.pl/publication/87312
57. Część LVII. Krzesławice, Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów
www.mbc.malopolska.pl/publication/88010
58. Część LVIII. Łagiewniki, Płaszów, (Przedmieście) Warszawskie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/88763
59. Część LIX. Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Rajsko
www.mbc.malopolska.pl/publication/88764
60. Część LX. Wola Justowska, Zwierzyniec, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Czarna Wieś, Nowy Świat (Kosakówka), Dębniki, Zakrzówek, Bodzów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/89855
61. Część LXI. Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/89856
62. Część LXII. Mogiła, Rakowice, Grzegórzki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90406
63. Część LXIII. Przegorzały, Podgórze, Kosocice, Rajsko i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90405
64. Część LXIV. Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Łagiewniki, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92610
65. Część LXV. Łobzów, Bronowice Wielkie, Czarna Wieś, Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Nowy Świat, Dębniki, Zakrzówek, Kobierzyn.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92611
66. Część LXVI. Krakowski kalejdoskop: Olsza, Krowodrza, Nowa Wieś, Czarna Wieś, Zwierzyniec, Dębniki, Zakrzówek, Kobierzyn i Borek Fałęcki, Kostrze, Tyniec, Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94618
67. Część LXVII. Zachodnie i południowe rubieże Krakowa. Piasek, Zwierzyniec, Wola Justowska, Przegorzały, Bielany i ich obrzeże, Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów, Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Kurdwanów, Borek Fałęcki i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/95591
68. Część LXVIII. Warszawskie (Przedmieście), Olsza, Piasek, Czarna Wieś, Wola Justowska, Zwierzyniec, Przegorzały, Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka i Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96206
69. Część LXIX. Dębniki, Zakrzówek, Wola Duchacka, Płaszów, Prokocim, Rząka, Piaski Wielkie, Kosocice, Rajsko, Bieńczyce.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97749

70. Część LXX. Piasek, Czarna Wieś i Półwie Zwierzynieckie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97750
71. Część LXXI. Zwierzyniec, Wola Justowska, Przegorzały i Bielany.
Dodatkowo - wizyta u „Hansa”, rzeźbiarza, na Zwierzyncu.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97751
72. Część LXXII. Piasek, Zwierzyniec, Wola Justowska, Olszanica, Zakrzówek, Pychowice, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Rakowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/99107
73. Część LXXIII. Nowy Świat, Czarna Wieś, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Bielany, Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów, Podgórze, Płaszów Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice, Grzegórzki, Olsza, Bieńczyce, Batowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/99108
74. Część LXXIV. Bronowice, Piasek, Czarna Wieś, Krowodrza, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Przegorzały, Bielany, Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów, Tynec, Stradom, Wesoła, Podgórze, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice, Olsza, Grzegórzki, Dąbie, Przewóz.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102164
75. Część LXXV. Bieńczyce.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102165
76. Piasek, Wesoła, Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów, Grzegórzki, Podgórze, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Kosocice, Bieńczyce, Krzesławice, Mogiła..
www.mbc.malopolska.pl/publication/102181

IV. Krakowskie panoramy i widoki

1. Część I. Wiosna 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/64522
2. Część II. Lato 2011
www.mbc.malopolska.pl/publication/67475
3. Część III. Jesień 2011.
www.mbc.malopolska.pl/publication/68255
4. Część IV. Zima 2011/2012
www.mbc.malopolska.pl/publication/71731
5. Część V. Wiosna 2012
www.mbc.malopolska.pl/publication/74742
6. Część VI. Lato 2012.
www.mbc.malopolska.pl/publication/76541
7. Część VII. Jesień 2012.
www.mbc.malopolska.pl/publication/78459
8. Część VIII. Ostatnia zima rząckiego uroczyska, czyli przykład symbiozy człowieka i przyrody po krakowsku.
www.mbc.malopolska.pl/publication/78947

9. Część IX. Zima 2012/13. Krowodrza, Łobzów, Nowa Wieś, Czarna Wieś, Zwierzyniec, Zakrzówek, Ludwinów, Podgórze (Kopiec Krakusa), Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Rajsko, Prokocim i Płaszów (Bagry).
www.mbc.malopolska.pl/publication/80638
10. Część X. Przedwiośnie 2013. Edycja II. Krowodrza, Nowa i Czarna Wieś, Zwierzyniec, Podgórze, Wola Duchacka, Borek Fałęcki, Płaszów, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/82506
11. Część XI. Wiosna 2013. Rondo Mogiłskie, wokół Wisły, Zwierzyniec, Półwie Zwierzynieckie, Zakrzówek – Skąły Twardowskiego, Podgórze– Kopiec Krakusa, Las Bonarka, Płaszów - Bagry, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, rząckie ugory, Rajsko, Krzyszkowice
www.mbc.malopolska.pl/publication/85310
12. Część XII. Lato 2013. Kopiec Piłsudskiego, Las Wolski, podnóże Kopca Kościuszki, Skąły Twardowskiego, dębnicki brzeg Wisły, Krzesławice, Płaszów – Bagry, Wola Duchacka (teren dawnego KL Płaszów i Park Duchacki), Piaski Wielkie, rząckie ugory, Kosocice, Krzyszkowice
www.mbc.malopolska.pl/publication/87314
13. Część XIII. Jesień 2013. Rondo Mogiłskie, Las Wolski i Wola Justowska, Czarna Wieś, Zwierzyniec (Sikornik i Kopiec Kościuszki), Półwie Zwierzynieckie (Błonia), Nowy Świat (Kossakówka), Dębniki, Zakrzówek (okolice Ronda Grunwaldzkiego; Krakowski Fiord), Pychowice, Kostrze i Bodzów, Podgórze (Wzgórze Lasoty; Kopiec Krakusa).
www.mbc.malopolska.pl/publication/89214
14. Część XIV. Jesień 2013 c.d. Wola Duchacka (teren dawnego KL Płaszów; Park Duchacki i jego okolice), Prokocim, Płaszów – Bagry, Piaski Wielkie, Rząka, Rajsko, Kosocice, Krzyszkowice – Chabrowe Wzgórze. Dodatek– Migawki z Cmentarza Rakowickiego (2009-2013)
www.mbc.malopolska.pl/publication/89215
15. Część XV. Zima i przedwiośnie 2013-2014. Planty, Wola Justowska i Las Wolski, Przegorzały, Zwierzyniec (Sikornik i Kopiec Kościuszki), Dębniki, Zakrzówek, Pychowice, Krowodrza, Grzegórzki, Rakowice – Czyżyny i Mogiła.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90758
16. Część XVI. Zima i przedwiośnie 2013-2014 c.d. Podgórze (Zabłocie i Kopiec Krakusa), Płaszów (Bagry), Wola Duchacka (KL Płaszów i Park Duchacki), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice. Dodatek – Migawki z Cmentarza Rakowickiego (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/90759
17. Część XVII. Wiosna 2014. Wawel, Kossakówka, Czarna Wieś, Zwierzyniec (Sikornik), Wola Justowska – Las Wolski Półwie Zwierzynieckie (Błonia), Dębniki, Zakrzówek, Czyżyny-Rakowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92612

18. Część XVIII. Wiosna 2014 c.d. Płaszów - Bagry, Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Kosocice, Barycz, Krzyszkowice, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/92613
19. Część XIX. Lato 2014. Śródmieście - Planty, Piasek, Czarna Wieś, Kazimierz, Zakrzówek, Pychowice, Kobierzyn.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94204
20. Część XX. Lato 2014 c.d. Podgórze, Płaszów - Bagry, Wola Duchacka, Wieliczka. Migawki z Cmentarza Rakowickiego i jego okolic.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94205
21. Część XXI. Lato 2014 c.d. Wisła i jej sąsiedztwo, Rudawa i jej okolice, Wola Justowska (Las Wolski), Pychowice i Kobierzyn, Kostrze i Bodzów, Tyniec, Piekary, Płaszów (Bagry), Rząka, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94326
22. Część XXII. Jesień 2014. Wzdłuż Wisły, Kossakówka, Śródmieście, Kazimierz, Piasek, Czarna Wieś (Park Jordana), Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec (Sikornik), Wola Justowska, obrzeżem Lasu Wolskiego.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96156
23. Część XXIII. Jesień 2014 c.d. Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96168
24. Część XXIV. Jesień 2014 c.d. Podgórze, Płaszów (Bagry), Wola Duchacka, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Borek Fałęcki i Łagiewniki, Wieliczka, Puszcza Niepołomska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96171
25. Część XXV. Przedzimy 2014. Wola Justowska, Zwierzyniec(Sikornik), Półwsie Zwierzynieckie(Błonia), Kazimierz, Podgórze, Wola Duchacka, Prokocim, Rząka, Piaski Wielkie, Kurdwanów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96186
26. Część XXVI. Zima 2014/2015. Śródmieście, Kazimierz, Piasek, Czarna Wieś (Park Jordana), Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec (Sikornik), Dębniaki, Zakrzówek (Skały Twardowskiego), Podgórze (Kopiec Krakusa), Wola Duchacka (dawny KL Płaszów i Park Duchacki), Płaszów (Bagry) Prokocim, Rząka, Kosocice, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96191
27. Część XXVII. Przedwiośnie 2015. Śródmieście, Piasek, wzdłuż Rudawy, Zwierzyniec wzdłuż Wisły, Przegorzały, Bielany, Kryspinów, Aleksandrowice, Dębniaki, Zakrzówek, Podgórze, Płaszów (Bagry), Wola Duchacka, Rząka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96197
28. Część XXVIII. Wiosna 2015. Zabytkowe Śródmieście, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Wzdłuż Rudawy, Zwierzyniec (Sikornik), Wola Justowska i Las Wolski, Wzdłuż Wisły, Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96211

29. Część XXIX. Wiosna 2015(c.d.) Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Łagiewniki, Borek Fałęcki, Kosocice, Krzyszkowice, Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96215
30. Część XXX. Lato 2015 Śródmieście, Wesoła, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec, Wola Justowska i Las Wolski, Dębniaki, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Rząka, Łagiewniki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97188
31. Część XXXI. Jesień 2015. Śródmieście i Wawel, Kleparz, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Czarna Wieś, Zwierzyniec, Wola Justowska i Las Wolski, Bielany, Kryspinów i Olszanica.
www.mbc.malopolska.pl/publication/97189
32. Część XXXII. Jesień 2015 (c.d.). Zakrzówek, Pychowice i okolica, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Rząka, Krzyszkowice, Wieliczka..
www.mbc.malopolska.pl/publication/97190
33. Część XXXIII. Przedzime i zima 2015/2016. Zabytkowe Śródmieście, Kleparz, Piasek, Stradom i Kazimierz, Czarna Wieś, Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Wola Justowska i Las Wolski, Przegorzały, Bielany, Kryspinów, Dębniaki, Zakrzówek, Pychowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/98196
34. Część XXXIV. Przedzime i zima 2015/2016. c.d. Podgórze (kamieniołom Libana), Wola Duchacka (Park Duchacki i KL Płaszów), Bagry i stary Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Kosocice, Rajska, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/98197
35. Część XXXV. Wiosna 2016. Zabytkowe Śródmieście, Wesoła, Stradom, Wzdłuż Wisły od Ludwinowa do Dębniaki, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie (Błonia), Zwierzyniec, Bielany, Cmentarz Rakowicki, Czyżyny.
www.mbc.malopolska.pl/publication/98198
36. Część XXXVI. Wiosna 2016 (c.d.) Podgórze, Na styku Ludwinowa i Zakrzówka, Dębniaki, Pychowice, Łagiewniki, Wola Duchacka, Płaszowskie Bagry, Prokocim, Rząka, Kosocice, Barycz, Krzyszkowice, Wieliczka, Kłaj, Marszowice, Wola Zręczycka, Zagórzany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/98199
37. Część XXXVII. Lato 2016. Piasek, Kazimierz, Zwierzyniec, Wola Duchacka, Płaszów, Prokocim, Rząka, Łagiewniki, Borek Fałęcki.
38. Część XXXVIII. Jesień 2016. Planty, Wesoła, Piasek, Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Wola Justowska, Bielany, Kryspinów, Olszanica, Cmentarz Rakowicki.
www.mbc.malopolska.pl/publication/99085
39. Część XXXIX. Jesień 2016 (c.d.). Dębniaki, Zakrzówek, Pychowice, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Rajska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/99086

40. Część XL. Zima 2016/2017. Śródmieście, Piasek, Wesoła, Zwierzyniec, Wola Justowska, Kazimierz, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów, Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Borek Fałęcki, Olsza, Czyżyny-Rakowice. Edycja II.
41. Część XLI. Wiosna 2017. Śródmieście, Wawel i jego otoczenie, Kazimierz, Piasek, Czarna Wieś, Półwie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Las Wolski (Sowiniec), Bielany, Grzegórzki, Cmentarz Rakowicki, Mistrzejowice, Batowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/101506
42. Część XLII. Wiosna 2017 c.d. Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/101509
43. Część XLIII. Lato 2017 c.d. Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice, Podgórze, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102151
44. Część XLIV. Jesień 2017. Śródmieście, Wzdłuż Wisły, Piasek, Nowy Świat, Czarna Wieś, Półwie Zwierzynieckie, Bielany, Kryspinów, Stradom, Kleparz, Krowodrza, Wesoła, Olsza, Grzegórzki, Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów, Pychowice, Tynec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102184
45. Część XLV. Jesień 2017 c.d. Podgórze, KL Płaszów, Wola Duchacka, Płaszów (Bagry), Prokocim, Piaski Wielkie, Rząka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102185

V. Drzwi krakowskich kamienic czynszowych i domów podmiejskich

1. Część I. Piasek i Nowy Świat.
www.mbc.malopolska.pl/publication/69109
2. Część II. Śródmieście, Stradom, Kazimierz, Wesoła, Dębniki i Podgórze
www.mbc.malopolska.pl/publication/69110
3. Część III. Śródmieście (c.d.), Piasek (c.d.), podmiejski Kraków.
www.mbc.malopolska.pl/publication/69430
4. Część IV. Śródmieście (c.d.), Kleparz, Wesoła (c.d.).
www.mbc.malopolska.pl/publication/71803
5. Część V. Śródmieście, Piasek, Kleparz i Wesoła – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/72474
6. Część VI. Wesoła, Stradom i Kazimierz (c.d.) oraz podmiejska Krowodrza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/730887
7. Część VII. Piasek, Wesoła, Kazimierz i Podgórze – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/73088
8. Część VIII. Piasek – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/73717

VI. Detale krakowskich czynszówek i domów. Wybrane drzwi i portale, klamki, okna i obramienia, witraże i figury naścienne.

1. Część I. Zabytkowe Śródmieście.
www.mbc.malopolska.pl/publication/88307
2. Część II. Kleparz, Stradom, Kazimierz, Wesoła, Piasek i Nowy Świat.
www.mbc.malopolska.pl/publication/88308
3. Część III. Kalejdoskop krakowski i Kraków podmiejski.
www.mbc.malopolska.pl/publication/89316
4. Część IV. Śródmieście, Wesoła, Kleparz, Piasek, Stradom, Podgórze, podmiejska Mogiła.
www.mbc.malopolska.pl/publication/90757
5. Część V. Śródmieście, Wesoła, Piasek, Nowy Świat, Czarna Wieś, Podgórze. Podmiejski Kraków: Zakrzówek i Wola Duchacka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94203
6. Część VI. Uzupełnienia: Śródmieście, Kleparz, Piasek i Podgórze. Podmiejski Kraków: Krowodrza, Nowa Wieś, Wola Justowska, Zwierzyniec, Zakrzówek, Ludwinów i Tynec.
www.mbc.malopolska.pl/publication/96154
7. Część VII. Śródmieście, Piasek, Kazimierz i Podgórze.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102182
8. Część VIII. Kraków podmiejski. Czarna Wieś, Półwieś Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Wola Justowska, Przegorzały, Warszawskie, Grzegórzki, Dąbie, Bieńczyce, Krzesławice i Mogiła, Dębniki, Zakrzówek, Ludwinów, Płaszów i Prokocim.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102183

VII. Krakowskie i podkrakowskie jeziora, stawy, rozlewiska i mokradła

1. Część I.
Dawna plaża pod Wawelem, Planty, Bronowice Wielkie, Czarna Wieś, Błonia, Zwierzyniec, Mydlniki i Kryspinów, Zakrzówek, Ludwinów, pogranicze Pychowic i Bodzowa, pychowickie łąki, Przegorzały i Bielany, posolvay'owskie stawy w Borku Fałęckim, okolice Bonarki, kamieniołom Libana, teren KL Płaszów, Bagry, nabrzeże Wisły w Rybitwach i Płaszowie, Dąbie, łąki mogiłskie, Bieńczyce i Olsza.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74564
2. Część II.
Parki: w Nowym i Starym Prokocimiu, Wola Duchacka, Piaski Wielkie, Rząka, Krzyszkowice, Rajsko, Kosocice, Barycz i Wieliczka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74567

VIII. Liczne albumy o Krakowie i jego okolicach opublikowane na mojej stronie serwisu społecznościowego Facebook:

<http://pl-pl.facebook.com/people/Leszek-Grabowski/100000321665908>

B. Opracowania dotyczące Ziemi Gdowskiej

B.1. Sagi i historie rodzinne

1. Saga rodu Grabowskich z Bilczyc i Liplasa koło Gdowa. Edycja XVII.
www.mbc.malopolska.pl/publication/8610
2. Saga rodu Chanków i Kędrynów z Podolan i okolic Gdowa. Edycja VI
uzup.
www.mbc.malopolska.pl/publication/10372
3. Szkic do historii badań nad drzewem genealogicznym rodu Chanków
z Podolan i okolic Gdowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/14677
4. Notka o rodach: Kaletów – „Wójcioków”, Augustynków – „Frysiów”
i Mrozowskich z Bilczyc koło Gdowa. Edycja IX skoryg.
www.mbc.malopolska.pl/publication/13924

B.2 Albumy o Ziemi Gdowskiej

I. Gdów i jego okolice – odchodzący świat

1. Część I. Gdów, Bilczyce, Liplasa, Podolany, Wola Zręczycka,
Jaroszkówka, Lipnica Murowana. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15443
2. Część II. Gdów, Przebieczany, Marszowice, Jaroszkówka, Kobylec,
Kłęczana, Wola Zręczycka.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15730
3. Część III. Wiatowice, Niegowić, Marszowice, Bilczyce, Gdów, Grzybowa,
Zręczyce, Wola Zręczycka, Kłęczana, Łapanów, Szlak Papieski -
odcinek od Kłęczany do Łapanowa. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/15731
4. Część IV. Bilczyce, Gdów, Podolany, Wola Zręczycka i Zręczyce.
Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17022
5. Część V. Bilczyce, Liplasa, Niegowić, Gdów i Grzybowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/17844
6. Część VI. Zagórzany, Gdów, Podolany, Jaroszkówka, Wieniec,
Nieznanowice, Marszowice, Bilczyce i Łazany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21257
7. Część VII. Lednica Górna, Trąbki, Łazany Bilczyce, Gdów, Marszowice,
Wola Zręczycka i Zagórzany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/24065
8. Część VIII. Łazany, Gdów, Niegowić, Krakuszowice, Grodkowice,
Kłęczana, Kobylec i Łapanów
www.mbc.malopolska.pl/publication/56953
9. Część IX. Nieznanowice, Pierzchów, Cichawa. Szlak Papieski – odcinek
od Niegowici do granic Kłęczany.
www.mbc.malopolska.pl/publication/58646

10. Część X. Łazany, Bilczyce, Gdów, Pierzchów, Niegowić i Wiatowice. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/61319
11. Część XI. Jawczyce, Liplas, Gdów, Wola Zręczycka, Kobylec; wybrane archiwalia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77982
12. Część XII. Gdów, Marszowice, Jaroszkówka, Kobylec; kilka wyburzonych już chałup z Gdowa, Marszowic i Kobylca. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/85467
13. Część XIII. Rekonesans po Gdowie a.d. 2015, Bilczyce, Jawczyce, Podolany, Wola Zręczycka, Marszowice. Edycja III.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94401
14. Część XIV. Muzeum Dwór Feillów w Woli Zręczyckiej koło Gdowa, jego historia, otoczenie i okolica. Zagórzany. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/98706

II. Budownictwo ludowe, małomiasteczkowe i dworskie oraz kapliczki i inne pamiątki Ziemi Krakowskiej

1. Część I. Gdów. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94399
2. Część II. Bilczyce, Jawczyce, Grzybowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/94400
3. Część III. Dobczyce i ich okolice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/99109
4. Część IV. Bochnia i jej okolice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/102150

C. Opracowania dotyczące Ziemi Krakowskiej.

C.1. Albumy o Ziemi Krakowskiej

I. Dawny świat okolic Krakowa

1. Część I. Dobczyce i Dziekanowice. Edycja 2.
www.mbc.malopolska.pl/publication/19619
2. Część II. Wieliczka i Rożnowa.
www.mbc.malopolska.pl/publication/19620
3. Część III. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Wieliczka, Czarnochowice, Lednica Górna, Przebieczany, Biskupice, Szczygłów, Surówki – Zabłocie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21938
4. Część IV. Wieliczka i jej okolice (cd). Wieliczka, Krzyszkowice, Lednica Górna, Czarnochowice i Śledziejowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56793
5. Część V. Łapanów i jego okolice. Łapanów, Kobylec, Jaroszówka, Szlak Papieski – odcinek od Łapanowa do Kobylca.
www.mbc.malopolska.pl/publication/56794
6. Część VI. Dobczyce i ich okolice (c.d.). Dobczyce i Kornatka. Edycja 2.
www.mbc.malopolska.pl/publication/57409
7. Część VII. Mozaika podkrakowska. Edycja 2.
Puszcza Niepołomicka i jej okolice, Brzesko Nowe, Pleszów, Kościelniki i Górka Kościelnicza, Zielonki, Korzkiew i ich okolice, Rudawa i jej okolice, Wola Zręczycka i Zagórzany, wokół Dobczyc i Podchybie koło Lanckorony. Dodatek – Podkarpacie, okolice Rzeszowa: Świlcza, Mrowla i Bratkowice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59373
8. Część VIII. Bochnia i jej okolice. Ziemia Tarnowska. Bochnia, Łapczyca, Lipnica Murowana, Jasień Brzeski, Tarnów i Ładna. Cmentarze wojenne o okresie I-ej wojny światowej z okolic Tarnowa. Edycja IV.
www.mbc.malopolska.pl/publication/59639
9. Część IX. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Wokół centrum Wieliczki, Krzyszkowice oraz panoramy z Chabrowego Wzgórza, Śledziejowice i Kokotów.
www.mbc.malopolska.pl/publication/62561
10. Część X. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Lednica Górna, wokół centrum Wieliczki, Krzyszkowice oraz panoramy z Chabrowego Wzgórza, krajobrazy wokół Baryczy. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/69387
11. Część XI. Bochnia i jej okolice (c.d.). Bochnia i Łapczyca. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/70813
12. Część XII. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Rekonesans wokół wzgórza Pod Baranem.
www.mbc.malopolska.pl/publication/71484

13. Część XIII. Wieliczka i jej okolice (c.d.). Migawki z Wieliczki. Jeszcze jeden spacer po dawnych Krzyszkowicach.
www.mbc.malopolska.pl/publication/724743
14. Część XIV. Wieliczka i jej okolice c.d. Galicyjskiej Wieliczki ciąg dalszy, Wzgórze Kaim. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/76407
15. Część XV. Migawki z trasy: Staniątka, Niepołomice, Wola Batorska, Uście Solne, Szczurowa, Żabno, Ujście Jezuickie, Opatowiec, Gręboszów. Cmentarze wojenne i pomniki z okresu I-ej wojny światowej (c.d.): Wola Batorska - Sitowiec, Biskupice Radłowskie, Otfinów, Ujście Jezuickie, Gręboszów. Okolice Brzeska i Tarnowa – uzupełnienia. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77197
16. Część XVI. Wieliczka (c.d.) i kalejdoskop podkrakowski. Wielickich widoków ciąg dalszy, Krzyszkowice, Bilczyce, Staniątka, Niepołomice, Podłęże, Zakrzów, Świątyni Górne, Kryspinów, Aleksandrowice i Kleszczów. Edycja II.
www.mbc.malopolska.pl/96911

D. Przydrożne zabytki sztuki sakralnej z rejonów: Krakowa, jego okolic i Ziemi Krakowskiej

I. Zabytkowe figury, kapliczki i krzyże przydrożne z rejonu Krakowa i jego okolic.

1. Część I. Dawne przedmieścia Krakowa i podkrakowskie wsie.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21231
2. Część II. Centrum Krakowa w obrębie dawnego rdzenia austriackiej twierdzy.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21258
3. Część III. Ziemia Krakowska. Wieliczka, Gdów, Dobczyce i ich okolice.
www.mbc.malopolska.pl/publication/21259
4. Część IV. Centrum Krakowa w obrębie dawnego rdzenia austriackiej twierdzy – uzupełnienia.
www.mbc.malopolska.pl/publication/74586
5. Część V. Ziemia Krakowska cd.
Wieliczka i jej okolice, Trąbki, Łazany, Gdów i jego okolice, Szlak Papieski: Niegowić – Marszowice – Klęczana - Kobylec - Łapanów, Łapanów i jego okolice, Niepołomice i ich okolice, Dołęga koło Szczurowej, Kościelniki, Bochnia i jej okolice, Dębno Tarnowskie, Żabno i jego okolice, Wola Pogórska.
www.mbc.malopolska.pl/publication/77198

E. Artykuły w Głosie Wielickim
www.wielicki.glos24.pl

1. Nr 1 (styczeń 2009) – „Odchodzący świat”.
2. Nr 2 (luty 2009) – „Negatyw na szklanej płytce”.
3. Nr 10 (październik 2009) – „Zapomniany mieszkaniec Bilczyc”;
o Franciszku Augustynku – „Antonim Wichurze” - w setną rocznicę
jego narodzin.
4. Nr 12 (grudzień 2009) – „Bilczyce z lat mego dzieciństwa”
5. Nr 1 (styczeń 2010) – „Bajeczna chałupa mojej babki z Bilczyc”.
Część 1.
6. Nr 2 (luty 2010) – „Bajeczna chałupa mojej babki z Bilczyc”.
Część 2.
7. Nr 3 (marzec 2010) – „Bajeczna chałupa mojej babki z Bilczyc”.
Część 3.
8. Nr 4 (kwiecień 2010) – „Gdów z lat mojego dzieciństwa - początku lat
60-tych XX-go wieku”. Część 1.
9. Nr 5 (maj 2010) – „Gdów z lat mojego dzieciństwa - początku lat
60-tych XX-go wieku”. Część 2.
10. Nr 6 (czerwiec 2010)– „Tradycja nazw i przezwisk z dawnych Bilczyc”.
Część 1.
11. Nr 7 (lipiec 2010) – „Tradycja nazw i przezwisk z dawnych Bilczyc”.
Część 2”.
12. Nr 8 (sierpień 2010) – „Moja prababka „Magdusia”. Część 1.
13. Nr 10 (październik 2010) – „Moja prababka „Magdusia”. Część 2.
14. Nr 1 (styczeń 2011). „Wspomnienie Marcina Ciężarka”.
15. Nr 2 (luty 2011). „Jan Kaczmarczyk – zapomniana ofiara zbrodni
katyńskiej”.
16. Nr 3 (marzec 2012). „Moja Babcia Bogdzina”.
17. Nr 9 (wrzesień 2012). „Z dziejów dworu w Bilczycach”.

Artykuł z Wiadomości (10.2011)
www.wiadomosci.krakow.pl

O mnie. Barbara Bączek. „Dokumentalista z sercem”

Dziennik Polski (19-20.01.2013)

O mnie. Paulina Polak. „Fotografuje taki Kraków, który powoli przechodzi
do przeszłości”.

[http://www.dziennikpolski24.pl/artykul/3214128,fotografuje-krakow-
ktory-powoli-odchodzi-do-przeszlosci,id,t.html](http://www.dziennikpolski24.pl/artykul/3214128,fotografuje-krakow-ktory-powoli-odchodzi-do-przeszlosci,id,t.html)

Gazeta Gdowianin

Artykuły i notki na temat Ziemi Gdowskiej, publikowane na internetowej stronie w/w gazety – www.gazetagdowianin.pl

Krowoderska.pl

Wywiad ze mną Andrzeja Śledzia: „Coś było piękne powinno trwać”, z dnia 14.01.2016 – www.krowoderska.pl
krowoderska.pl/cos-co-bylo-piekne-powinno-trwac/

Dziennik Polski i Dziennik Polski 24 z dnia 29.01.2018

Artykuł Małgorzaty Mrowiec z moimi sugestiami i zdjęciami: „Kraków pilnie potrzebuje skansenu! To ostatni moment na ratowanie ginącej dawnej zabudowy”

http://www.dziennikpolski24.pl/region/kronika-krakowska/a/krakow-pilnie-potrzebuje-skansenu-to-ostatni-moment-na-ratowanie-ginacej-dawnej-zabudowy,12887902/?utm_source=social-media-facebook&utm_medium=przycisk-gora

Polskie Radio Kraków

Rozmowa z red. Grzegorzem Krzywakiem o dawnych kąpieliskach w Krakowie

<http://www.radiokrakow.pl/wiadomosci/krakow/kapielsko-na-zakrzowku-darmowe-dla-posiadaczy-krakowskiej-karty-miejskiej/>

Polskie Radio Kraków

Moje opowieści o krakowskim Piasku w rozmowie z red. Marzeną Florkowską (05.02-09.02.2018) w programie Pod Lupą

<http://www.radiokrakow.pl/audycje/pod-lupa/pod-lupa-na-krakowskim-piasku/>

Polskie Radio Kraków

Reportaż Grzegorza Krzywaka o fontannach krakowskich – tych dawnych i tych współczesnych (27.02.2018)

<http://www.radiokrakow.pl/wiadomosci/krakow/gdzie-sie-podzialy-krakowskie-fontanny/>

**Rajski Piasek – spotkanie w Artotece WBP w Krakowie w dniu
06.03.2018**

Relacja na żywo w Youtube

<https://www.youtube.com/watch?v=rG1kpe-cepM&feature=share>

Dziennik Polski 24 z dnia 14.03.2018.

Artykuł Małgorzaty Mrowiec, ilustrowany moimi zdjęciami: „Piękne stare chałupy znikają z krajobrazu Krakowa. Ktoś zadba o stworzenie skansenu?”

<http://www.dziennikpolski24.pl/region/wiadomosci-krakow/a/piekne-stare-chalupy-znikaja-z-krajobrazu-krakowa-ktos-zadba-o-stworzenie-skansenu,13005674/>

**Polskie Radio Kraków – reportaż Magdaleny Zbylut z dnia
28.06.2018.**

„Czy powstanie krakowski skansen – pomysł wraca po raz trzeci”.

<http://www.radiokrakow.pl/wiadomosci/krakow/czy-powstanie-krakowski-skansen-pomysl-wraca-po-raz-trzeci-zdjecia/>

TVP Kraków – Kronika Krakowska z dnia 08.07.2008

Reportaż Moniki Dziury: CZY W KRAKOWIE POWSTANIE SKANSEN? TO OSTATNIA SZANSA NA RATUNEK DLA STARYCH CHAŁUP.

<http://krakow.tvp.pl/37999421/czy-w-krakowie-powstanie-skansen-to-ostatnia-szansa-na-ratunek-dla-starych-chalup>